

Jarduerak: Erein

Ikasten dugun bitartean “aztarna uzteko”.
Materiala erakusketa gisa egin behar da, modu
SortzArtistikoan (bideoak, horma-irudiak,
marrazkiak, collageak, argazkiak, eta abar).

ANANSE NTONTAN

Ikurra: «Armiarma sarea».
Jakinduriaren, sormenaren eta
bizitzaren konplexutasunaren
sinboloa.

2. Jarduera:

Izenburua: Kush/Kerma:
Faraoi beltzen erresuma
galdua

Kategoria: EREIN

Aurkezpena:

Jarduera honekin Kerma hiri zaharra bidaiatuko dugu, antzinako zibilizazio ezagun eta aberatsenetako baten hiriburura. Antzinako munduko beste zibilizazio handi batzuk baino lehenagokoa da zibilizazio hori, Antzinako Egiptokoa eta Mesopotamiakoa baino lehenagokoa adibidez, horiek, askoz ere ezagunagoak direnez, eklipsatu egin badute ere.

Kermako aztarna arkeologikoen bidez, Afrikakoaren eta Antzinako Egiptokoaren aurreko lehendabiziko hiri-kulturaren sekretuak ezagutuko ditugu; zibilizazio afrikar beltz independentea: Kush inperioa eta ia mende batez Egipton gobernatu zuten faraoi beltz mitikoak.

Helburu didaktikoak:

1. Gizateriaren jatorri afrikarrak gogoratu.
2. Antzinako historiaren ikuspegi ez eurozentrikoa eman, Antzinako Egiptoren aurreko zibilizazio afrikar handiak ezagutzuz.

3. Lortutako informazioa (ahozkoa, idatzia edo artistikoa) komunikatzeko jarraibideak, laburpen, sintesi, konparazio-koadro, kontzeptu-mapa, txosten, ikerketa-lan eta abarren bidez.
4. Gertaera historikoak, kulturak eta zibilizazioak denboran eta espazioan kokatzeko jarraibideak.

Oinarrizko gaitasun transbertsalak:

1. Hitzezko zein hitzik gabeko komunikaziorako eta komunikazio digitalerako gaitasuna.
2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko gaitasuna.
3. Elkarbizitzarako gaitasuna.
4. Ekimenerako eta espiritu ekintzailerako gaitasuna.
5. Izaten ikasteko gaitasuna.

Oinarrizko Ikasgai eta Gaitasun diziplinarrak:

1. Geografia eta Historia (Gaitasun sozial eta zibikoa).
2. Hezkuntza plastikoa, bisuala eta ikus-entzunezkoa (Gaitasun artistikoa).
3. Teknologia eta Informatika (Gaitasun teknologikoa).

Jarduerarekin transmititu nahi diren funtsezko mezuak:

- Afrika da gizateriaren jatorria, eta han sortu ziren lehen zibilizazio handiak.
- Zibilizazioen arteko harremanak, historian zehar, erakutsi digutena-ekin alderatuta, askoz interaktiboagoak eta pluralagoak izan dira.

- Afrikaren historia Europako potentzia kolonizatzaile eta inbaditzaileen interpretazioen bidez kontatu izan da beti.

Ikasgelan kontuan hartu beharreko funtsezko alderdiak - "abisua":

- Gure planetan bizi diren errealitate desberdinak elkarrekin konektatuta daudela ulertzea sustatuko dugu ikasleen artean.
- Historia ez da sekuentzia lineala.

Garapena:

Arkeologo-talde bat gara, eta Niloko haranera bidaiatu dugu, Sudanen. Niloko Hirugarren Kataratik 15 km inguru hegoaldera gaude. Ibilbide osoan erreferentzia gisa erabiliko dugu katarata hori, eta oso antzinakoa den zibilizazio baten hiriburura garamatza: Kerma sudandar hiri modernoa, munduko piramide-kontzentrazio handiena duena.

Ez, ez gaude Egipton. Hemengo piramideak egiptoar estilokoak direnez, antzinako zibilizazio ezagunenetako eta aztertuenetako bat, lehenengo azterketetan egiptoarren lana zirela onartu zen. Hala ere, piramide horiek Antzinako Egiptoren aurreko erresuma batekoak dira, garai hartan merkataritzaren eta berrikuntzaren epizentroa izandakoa.

Kush erresumari buruz ari gara; antzinako superpotentzia bat izan zen, oso antolamendu sofistikatua zuena, Nilo bailara menderatzen zuena eta Egiptoko zibilizazioarekin lehian zebilena.

Eta zergatik gaude hemen? Hilobi misteriotsu bat ikertuko dugulako, Kush erresuma galdu bikain horren sekretuak argitu litzakeena. Mundu osoko arkeologoekin batera, istorio berezi honen misterioa argitzen duten zatiak berregingo ditugu.

Gure arkeologia-lanean lortutako aurkikuntza guztiekin, gure historia-liburuak berregin nahi ditugu, haien aztergaien artean zibilizazio afrikar beltz independente garrantzitsu, eta orain arte ezezagun, hori sar dezaten.

Aztarnategi hau faktore erabakigarria izango da antzinako munduaren gure ulermenerako.

Ezin gara atzeratu... klima-aldaketak, industriak eta gerrak hondar baliotsu horiek suntsitzeko mehatxua egiten dute.

Denboraren kontrako lasterketa da, faraoi beltz mitikoei beren tokia emateko. Nilo ibaiaren haranean kokatua dago istorio hau, lurra emankorra eta klimatologia euritsuagoa zen garaian...

1. ZEREGINA: Ikasleak egoeran barneratzeko, irakasleek agertokiaren berri emango dute, hau da, proiektua garatuko den testuinguruarena. Partekatzen ditugun bideoetako batekin egin daiteke.

Ondoren, berehala, Kush erresuma zaharrari buruzko ikerketa bat egin, eta aurkikuntza guztiak partekatu beharko dituzte.

Ondoren, landu beharko dituzten produktuak azalduko ditugu. Hiru aukera ditugu:

- **Lehena:** National Geographicen estiloko historiari buruzko aldizkari bat diseinatu eta maketatu, papelean edo digitalean, non artikulua, elkarrizketa eta abar bakoitzak ikertuko dituzten alderdietako bati egiten dion erreferentzia. Egileek sinatu behar dituzte artikulua. Aldizkariaren diseinua, goiburua, azala, tipografia eta abar ere talde bakoitzaren erantzukizuna izango dira.
- **Bigarrena:** “bideo dokumentala” egin.
- **Hirugarrena:** “erakusketa arkeologikoa” egin aurkikuntza nabarmenekin (piramideak, eskulturak, idazketa eta abar), historiaren etapak biltzen dituen *ardatz kronologikoa* barne, Kerma erresumaren testuinguru geografikoaren mapa horma-irudi batean eta abar.

Ondoren, lau pabost ikasleko taldeak osatuko dira. Taldeak irakasleek egokitzen dituzten irizpideen arabera osatu ahal izango dira, eta ikasleei horien osaketa erabakitzen uztea ere badago.

Etapak planifikazioarekin amaitzen da: batetik, egin beharreko lanak, eta, bestetik, irakasleek jarraipena egiteko erabili behar dituzten dokumentuak edo tarteko produktuak aurkezteko mugari edo uneak.

2. ZEREGINA: Ikerketa-fasearekin hasitako, ikasleek jakin behar duten zer jakin behar duten, eta planifikatu nola ikertu.

Hemen, Kermako zibilizazioari buruz ikertu beharreko gaien aurkibide bat partekatzen dugu:

1. Kokapen geografikoa: testuinguru geografikoaren garrantzia (Nilo).
2. Eboluzio historikoa eta kronologikoa.
3. Kultura: hizkuntza, idazketa eta abar.
4. Ezaugarri orokorrak eta antolaketa politiko eta soziala.
5. Arte-adierazpenak:
 - Hileta- eta erlijio-arkitektura: piramideak eta tenpluak.
 - Pintura.
 - Eskultura.
6. Erlijioa:
 - Jainko-jainkosak.
 - Apaizak.
 - Heriotzaren ondorengo bizitza.

Landu edo bildutako dokumentuak (grabazioak, testuak eta abar) modu antolatuan parteka ditzakete. Ikerketa osoan, ikasleek taldean lan egin, komunikatu eta lagundu beharko dute. Ingurunea, komunitatea, artxi-boak, familiak eta abarrek informazio-iturri bizia eskaintzen dute.

3. ZEREGINA: Hirugarren etapa honetan, ikasleek ikasitako guztia aplikatu behar dute azken produktua egiteko. Horretarako, arestian aipatutako hiru aukeretako bat hautatuko da.

Produktua daukagunean, kanpoko entzuleria baten aurrean aurkeztuko zaie ikastetxeko ikasle eta irakasleei, familiei eta abarri. Horrek prozesuari benetako zentzua emango dio, eta ikasleek zereginarekin eta emaitzaren kalitatearekin duten konpromisoa handituko du.

Ekitaldi berezi bat prestatu eta zabaltzeko daiteke. Ikastetxearen web-orrian, erakundearen webgunean edo

sare seguru batean ere grabatu eta zabaldu daiteke.

Aurreikusitako iraupena:

- **Jardueraren aurkezpena eta 5 taldeen antolaketa:** ordu erdi.
- **Horma-irudia ikertzeko eta presatzeko lana:** 2 ordu (etxean egin beharreko lana).
- **Taldeen ahozko azalpena:** ordu-bete.

Ikertu beharreko gai bakoitzerako laguntza-materiala:

- Egipto Beltzaren hipotesia: https://es.wikipedia.org/wiki/Hip%C3%B3tesis_del_Egipto_Negro
- Cheikh Anta Diop, iraultza Afrikaren historian: https://elpais.com/elpais/2018/12/27/africa_no_es_un_pais/1545945602_203712.html
- Antzinako Egiptoarrak Beltzak Zirela Frogatzen duten 10 argudio Egipto Beltzaren Hipotesia: <https://historiadeafrica.com/10-argumentos-que-demuestran-que-los-antiguos-egipcios-eran-negros/>
— <http://mundonegro.es/los-faraones-negros/>
- Kerma erresuma: <https://historiadeafrica.com/el-reino-de-kerma/>
— <https://es.wikipedia.org/wiki/Kerma>
- Kush erresuma: Egiptoren aldameneko ezezagunak <https://descubrirlahistoria.es/2021/11/el-reino-de-kush-los-desconocidos-veci->

[nos-de-egipto/](#)

- Kush erresuma boteretsuko Faraoi Beltz ahaztuak <https://www.panoramahenares.com/2020/08/historia-los-olvidados-faraones-negros.html>
- Nubia, Afrikako erresuma zaharrenen sehaska: <https://historiadeafrica.com/nubia-el-cuna-de-los-reinos-mas-antiguos-de-africa/>

BIDEOAK:

- Faraoi beltzen erresuma galdua: <https://www.youtube.com/watch?v=mtfHlsvxvUO>
- Kerma eta Kush antzinako erresumen historia https://youtu.be/VUXX_wSQFg
- Zer gertatu zitzaion Kush erresumagaldiari?: *Ingeleseko bideoa gaztelaniazko azpidatziekin https://www.youtube.com/watch?v=yLS_Uff2oMM
— https://www.ted.com/talks/geoff_emberling_what_happened_to_the_lost_kingdom_of_kush/transcript?language=es

Jarduera ixteko:

Ariketan gertatutakoari buruzko gogoeta kolektiborako espazio bat irekiko da. Hona hemen hausnarketa eta eztabaida sortzen lagundu dezaketen zenbait galdera:

- Zer egin zaizue deigarrien?
- Zer ikasi dugu?
- Zertaz ohartu gara?
- Nola sentitu gara?

1. Jarduera:

Izenburua: Afrika anitza

Kategoria: EREIN

Aurkezpena:

3. unitatearen testutik abiatuta, ikasleak Afrikako kontinentearen ezagutzara hurbilduko dira eta ezagutza horretan sakonduko dute, haren kultura, geografia, habitat eta abarren bidez. Petersen munduko mapa eskainiko da, Mercatorren mapari kontrajarrita. Azalduko da Petersen proiektzioa munduaren irudi eurozentrikotik ihes egiten saiatzen dela, Mercator proiektzioak Europa, Errusia eta Kanadako iparraldea benetan diren baino askoz handiagoak irudikatzen baititu.

Helburu didaktikoak:

1. Ikasleak Afrikako aniztasunera hurbildu.
2. Afrikako etnien aniztasuna ezagutu.
3. Afrikako hizkuntza-aniztasunera hurbildu.
4. Eskualde klimatiko eta ekologiko nagusiak ezagutu.

Oinarrizko gaitasun transbertsalak:

1. Hitzezko zein hitzik gabeko komunikaziorako eta komunikazio digitalerako gaitasuna.

2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko gaitasuna.

Oinarrizko Ikasgai eta Gaitasun diziplinarrak:

1. Geografia eta Historia (Gaitasun sozial eta zibikoa).
2. Balio etikoak (Gaitasun sozial eta zibikoa).
3. Hezkuntza plastikoa, bisuala eta ikus-entzunezkoa (Gaitasun artistikoa).
4. Biologia eta Geologia (Gaitasun zientifikoa).

Jarduerarekin transmititu nahi diren funtsezko mezuak:

Afrika oso lurralde zabala duen kontinentea da, askotarikoa, eskualde handiak dituena, bata bestetik bere geografiaren, klimaren, kulturaren, hizkuntzen eta abarren arabera bereizitakoak.

Ikasgelan kontuan hartu beharreko funtsezko alderdiak - "abisua":

- Arreta eman Afrika kontinente uniforme gisa ikustearen irudi mugatuari, batzuetan herrialde gisa, eta ez 54 herrialde, mila milioi pertsona eta ezin konta ahala etnia, ahots, habitat eta kultura dituen kontinente gisa.

Garapena:

Bost talde osatuko dira, eta, Afrikako mapa zuri batean (Petersen bertsioa), ikasleek kontinenteko etnia eta hizkuntza nagusiak, habitat natural nagusiak, eskualde klimatikoak eta kontinentearen orografia kokatuko

dituzte. Talde bakoitzak alderdi bat aukeratuko du bere mapan erakusteko:

- Etniak.
- Hizkuntzak.
- Habitat naturalak.
- Eremu klimatikoak.
- Orografia.

Horretarako, ikasleek hainbat teknika erabil ditzakete: marrazkia, collagea, argazkiak eta abar. Mapak ikasgelan jarriko dira ikusgai.

Aurreikusitako iraupena:

- Ordu eta erdi.

Laguntzarako materialak:

- https://www.alternativa3.com/xarxaes-colescj/wp-content/files_mf/mapapersongd.pdf

- <https://books.openedition.org/irdeditions/8340>
- <https://etniasdelmundo.com/>
- <https://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:LanguesAfrique.jpg>
- <https://elpais.com/planeta-futuro/africa-no-es-un-pais/>
- https://fr.wikipedia.org/wiki/Langues_d%27Afrique

Jarduera ixteko:

Ariketan gertatutakoari buruzko gogoeta kolektiborako espazio bat irekiko da. Hona hemen hausnarketa eta eztabaida sortzen lagundu dezaketen zenbait galdera:

- Zer egin zaizue deigarrien?
- Zer ikasi dugu?
- Zertaz ohartu gara?
- Nola sentitu gara?

1. Jarduera:

Izenburua: Kontatu ipuin bat

Kategoria: EREIN, JOLASTU

Aurkezpena:

Jarduera honen bidez, Afrikako gizarteetan komunitarioak duen balioa erakutsi nahi da, herri-ipuina irakurriz. Afrikako hainbat eskualde eta kulturatako hiru ipuin proposatzen dira.

Helburu didaktikoak:

1. Mendebaldeko kulturaren ezezagunak diren Afrikako berezko balioak ezagutu.
2. Memoria Afrikan.
3. Hitzaren garrantzia.
4. Ipuinaren eginkizuna eta ipuin-kontalariaren lanbidea.
5. Komunitatearen balioa Afrikako gizarteetan.

Oinarrizko gaitasun transbertsalak:

1. Hitzeko zein hitzik gabeko komunikaziorako eta komunikazio digitalerako gaitasuna.
2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko gaitasuna.
3. Elkarbizitzarako gaitasuna.
4. Izaten ikasteko gaitasuna.

Oinarrizko ikasgai eta Gaitasun diziplinarrak:

1. Geografia eta Historia (Gaitasun sozial eta zibikoa).
2. Balio etikoak (Gaitasun sozial eta zibikoa).

Jarduerarekin transmititu nahi diren funtsezko mezuak:

- Herri-ipuina berebiziko garrantzia du Afrikako gazteen hezkuntzan. Narratzailearen eta bere publikoaren arteko konplizitate- eta lan-kidetza-harremana ezartzen duen arte bizia da. Hizkuntza irakasteko eta ikasteko bitartekoa da.
- Pertsonaren dimentsio komunitarioaren garrantzia. Pertsonak izaki bata bestetik desberdinak dira, elkar ezagutzeko gai direnak elkartzearen eta beste pertsona batzuekin bizitzearen bidez.

Ikasgelan kontuan hartu beharreko funtsezko alderdiak - "abisua":

- Ikasgelan arrazializatutako ikasleak baldin baditugu, haien erreakzioei arreta eman.
- Ikasleek izan ditzaketen diskurtso arrazistei arreta eman.

Garapena:

1. aukera: ikasleek ipuin afrikar bat aukeratuko dute (iradokitzen diren hiruretatik), eta ikasle batzuek haren zatia irakurri eta eszenifikatuko dituzte ikasgelan. Entzumenezko eta

jakin-minezko giroa sortzen saiatuko gara, hartan narratzaileak arretagune nagusi direla, horretarako haien inguruan leku berezia sortuta.

2. aukera: ikastetxea bisitatuko duen eta ipuin-kontalaritzako saio bat antola dezakeen Afrikako elkarteren batekin harremanetan jarriko da irakasle-taldea. Ondoren, ipuinak iradoki digunari buruzko elkarrizketarako espazio bat irekiko da gelan.

Aurreikusitako iraupena:

- Ordubete.

Laguntzarako materialak:

Boni Ofogoren ipuinak. Espainian bizi den Kamerungo ahozko kontalaria. Esperientzia zabala du ikastetxe, liburutegi, ipuin-jaialdi, enpresa eta irabazi-asmorik gabeko erakundeetan; gaurkotasunik galdu ez duten antzi-

nako istorioekin gozarazi izan du leku horietan.

- <https://youtu.be/oBA6cIRtt2M> Dortoka
- <https://youtu.be/EMPWCkN6bA0> Ahoaren, besoaren eta ilargiaren ipuina
- <https://youtu.be/B8u5q0-WOFY> “Zanga” ehiztari handiena
- <https://youtu.be/BKPgJ6OISlo> Game-luen zaintzailea
- <https://youtu.be/sKljoWLOA4I> Gauzen ordena

Jarduera ixteko:

Ariketan gertatutakoari buruzko go-goeta kolektiborako espazio bat irekiko da. Hona hemen hausnarketa eta eztabaida sortzen lagundu dezaketen zenbait galdera:

- Zer egin zaizue deigarrien?
- Zer ikasi dugu?
- Zertaz ohartu gara?
- Nola sentitu gara?

2. Jarduera:

Izenburua: “Kondairak dio...”
ipuin-kontakteta kolektiboa

Kategoria: EREIN, JOLASTU

Aurkezpena:

Unitate honetan Afrikako ahozko kulturara hurbildu gara, Afrikako hainbat eskualde eta kulturatako ipuinen bidez. Jarduera honetan, ikasleak ipuin-kontalari bihurtzen dira egun batez. Zerbait iradokizun egiten dira, ipuina egiten denetik azken eszenaratzeraino lana errazteko.

Helburu didaktikoak:

1. Hitzaren garrantzia.
2. Ipuinaren eta istorio-kontalarien eginkizuna.
3. Komunitarioaren balioa Afrikako gizarteetan.
4. Irakurketa partekatua eta adierazkorra, ipuin eta kontakizun laburrak, kultura desberdinetako mitoak eta elezaharrak entzun, eta literatura-kontakizunaren oinarritzko elementuak eta haien funtzioa ezagutu.
5. Gorputz adierazpena eta komunikazioa. Mezuak transmititu eta emozioak adierazi, taldeka nahiz banaka, dramatizazio- edo dantza-baliabideen bidez (itzal-antzerkia, txotxongiloak, ipuinak, istorioak, txotxongilo biziak,

mimoa, bikoizketa-tailerrak, dantzak eta abar), eta beste irudikapen-jarduera aurreratuago batzuk.

Oinarritzko gaitasun transbertsalak:

1. Hitzezko zein hitzik gabeko komunikaziorako eta komunikazio digitalerako gaitasuna.
2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko gaitasuna.
3. Elkarbizitzarako gaitasuna.
4. Ekimenerako eta espiritu ekintzailerako gaitasuna.
5. Izaten ikasteko gaitasuna.

Oinarritzko Ikasgai eta Gaitasun diziplinarrak:

1. **Euskara eta euskal literatura eta gaztelania eta espainiar literatura** (Gaitasuna komunikazio linguistiko eta literarioan).
2. **Hezkuntza Fisikoa** (Mugimendu-gaitasuna).
3. **Hezkuntza plastikoa, bisuala eta ikus-entzunezkoa** (Gaitasun artistikoa).

Jarduerarekin transmititu nahi diren funtsezko mezuak:

- Afrikako gizarteetan, ipuinak hainbat alderdi garrantzitsu biltzen ditu: funtzio ludikoa, funtzio pedagogikoa eta funtzio linguistikoa.
- Hitzaren bidez, Afrikan, kultura, mundua ulertzeko eta harremanak izateko modua transmititzen da.
- Ipuinek alderdi askori heltzeko

- tresna gisa duten ahalmena ezagutu: emozioak, balioak, bizitzara eraman daitezkeen egoerak eta abar.

Ikasgelan kontuan hartu beharreko funtsezko alderdiak - "abisua":

- Ikasgelan arrazializatutako ikasleak baldin baditugu, haien erreakzioei arreta eman.

Garapena:

1. ZEREGINA: Hasteko, irakasleek jardueraren helburuak, garapena eta egin beharreko lanak aurkeztuko dizkiete ikasleei. Ondoren, lauzpabost ikasleko taldeak osatuko dira. Taldeak irakasleek egokitzen jotzen dituzten irizpideen arabera osatu ahal izango dira, eta ikasleei horien osaketa erabakitzen uztea ere badago.

2. ZEREGINA: Taldeak osatu ondoren, talde bakoitzak bere ipuina sortuko du. Hona hemen ikasleentzako zenbait argibide:

Ipuinaren sorrera:

1. Aukeratu gaia eta estiloa. Balioak sustatzen dituen ipuina izan daiteke, edo ikasgai bat duena.
2. Pertsonaiak sortu behar dituzue (hobe asko ez badira).
3. Gogoratu ipuin guztiek izan behar dutela:
 - Gutxi garatutako intriga.
 - Klimaxa: istorioko konplexuena eta biziena dagoen puntua.
 - Amaiera.
4. Zuen publikoarengan pentsatu behar duzue: ez

da gauza bera haurrentzako ipuina, helduentzako ipuina, ikaskideentzako ipuina eta abar. Denon artean erabaki zein izango den zuen publikoa eta non kontaktuko duzuen zuen ipuina.

5. Ipuinaren eskema egin, argi utziz planteamendua, korapiloa eta amaiera. Laburbildu, hiru edo lau lerrotan, atal horietako bakoitzaren edukia.
6. Batzuetan, garrantzi berezia du pertsonaia batek, objektu batek, paisaia batek, egoera batek... Hori deskribatzeko gelditu egin beharko duzue kontaktaren erritmoa. Deskribapen on baten ondorioz, istorio normal bat istorio zirraragarri bihurtu daiteke.
7. Ezinbestekoa da elkarrizketak sartzea. Elkarrizketak izango diren ipuin-zatien zerrenda egin behar duzue.
8. Kontuan hartu beharko duzuen beste elementu bat izango da zuen kontakizunaren denbora.
 - Zer garaitan gertatzen da ipuina? Onena hori kontakizunaren hasieran esatea da.
 - Zenbat denbora igarotzen da gutxi gorabehera ipuinean: egun bat, asteak, hilabeteak, urteak?
9. Aukeratu erakargarriak diren hasiera bat eta bukaera bat. Zuek inspiratzeko, Afrikako ipuinen hastapenak eta amaierak iker ditzakezue.
10. Ipuina, pertsonaiak, agertokia eta abar sortu ondoren, paperak banatuko dituzue zeuen artean.
11. Ondoren, entseguak hasiko dira. Norbaitek grabatzen lagundu diezazueke, aldatu edo hobetu beharreko gauzak egiazta

ditzazuen.

12. Azkenean ikasgelatik kanpo ematea erabaki baduzue, ideia ona izan daiteke emanaldiaren datu guztiak biltzen dituen kartela egitea, zabaltzeko.

3. ZEREGINA:

1. Beharrezko iruditzen bazaizue, zuen jantzi eta eszenografia propioak landu ditzakezue.
2. Ipuina emateko aholku batzuk:
 - Zaindu bolumena, ondo entzuteko.
 - Ez kokatu hurbilegi edo urrunegi, keinuak eta intonazio-aldaketak ondo antzemateko.
 - Puntuazioaren eta intonazioaren araberrako eten egokiak egin, harri-dura- eta galdera-markei arreta eman.

Aurreikusitako iraupena:

- **1. zeregina:** 30 minutu.
- **2. zeregina:** ordubete (saio 1).
- **3. zeregina:** 2 ordu (2 saio). Beharrezkoa izanez gero, taldeek eskola-orduetatik kanpo lan egin dezakete eta 3. zeregina entregatzeko astebete eman dakieke.
- **4. zeregina:** saio 1 edo 2.

OHARRA: Ezarritako denbora gutxi gorabeherakoa da. Lanean ari diren

ikasleen ikaste-erritmoen, malgutasun instituzionalaren, irakaskuntza-denboren eta abarren arabera egokitzea gomendatzen da.

Laguntzarako materialak:

- Ipuin afrikar tradizionala. Ustiatu gabeko meatze hori! https://www.um.es/tonosdigital/znum26/secciones/estudios-15-koffi_cuento.htm
- Afrika. Ipuinak eta kondairak Boniofogoren eskutik. <http://boniofogo.com/>
- Hemengo eta hango mitoak: Bigarren Hezkuntzan eta Batxilergoan irakurketa kritikoa sustatzeko material didaktikoa. <https://sites.google.com/view/mitosdeaquiydealla/p%C3%Algina-principal>
- Ahozko tradizio afrikarra: ipuin afrikarrak. <https://sites.google.com/view/mitosdeaquiydealla/cuentos-africanos>

Jarduera ixteko:

Ariketan gertatutakoari buruzko gogoeta kolektiborako espazio bat irekiko da. Hona hemen hausnarketa eta eztabaida sortzen lagundu dezaketen zenbait galdera:

- Zer egin zaizue deigarrien?
- Zer ikasi dugu?
- Zertaz ohartu gara?
- Nola sentitu gara?

2. Jarduera:

Izenburua: Ziber-aktibismoa: Eskola antirrazista

Kategoria: EREIN

Aurkezpena:

Jarduera honetan, ikasleei proposatzen zaie “ziber-aktibista” bihurtzea, sareetan eta beste ingurune batzuetan agertzen diren mezu intoleranteen aurka jokatzuz, eta inklusioan, bizikidetzan eta aniztasunarekiko errespetuan oinarritutako diskurtsoak sortuz.

Horretarako, ikasleek sare sozialetan eta beren ingurune hurbilenean (auzoa, lagunak, familiak, eskola eta abar) gertatzen diren jokabide eta mezu baztertzailak identifikatu beharko dituzte, eta, gaur egungo komunikazio-tresnaren baten bidez (TikTok, memeak...), mezu horiek ikusarazi eta salatu, baita aniztasunaren, elkarbizitzaren eta elkartasunaren aintzatespena sustatzen duten beste batzuk sortu ere.

Helburu didaktikoak:

1. Teknologia berriak aktiboki parte hartzeko baliabide gisa esperimendu eta erabili.
2. Egoera desberdinetan gertatzen diren diskriminazio-egoerak identifikatu eta deskribatu.

3. Tolerantzia eta errespetuan oinarritutako diskurtso alternatiboak eraiki.
4. Ziber-aktibismoa bultzatu, estrategia pedagogiko gisa eta gizarte eraldatzeko estrategia gisa.

Oinarrizko gaitasun transbertsalak:

1. Hitzeko zein hitzik gabeko komunikaziorako eta komunikazio digitalerako gaitasuna.
2. Ikasten eta pentsatzen ikasteko gaitasuna.
3. Elkarbizitzarako gaitasuna.
4. Ekimenerako eta espiritu ekintzailerako gaitasuna.
5. Izaten ikasteko gaitasuna.

Oinarrizko Ikasgai eta Gaitasun diziplinarrak:

1. **Euskara eta euskal literatura eta gaztelania eta espainiar literatura** (Gaitasuna komunikazio linguistiko eta literarioan).
2. **Geografia eta Historia** (Gaitasun sozial eta zibikoa).
3. **Balio etikoak** (Gaitasun sozial eta zibikoa).
4. **Hezkuntza plastikoa, bisuala eta ikus-entzunezkoa** (Gaitasun artistikoa).

Jarduerarekin transmititu nahi diren funtsezko mezuak:

- Asmoa da ikasleei hedabideetan irakurtzen eta entzuten dutena interpretatzen irakastea, ikasleek berek informazioa lortzeko erabiltzen dituzten tresnak baliatuz, eta ikasleak migratzaileei buruzko gezurrak eta eta mezu

xenofoboak detektatzeko gai izatea, bai sare sozialetan eta bai eta beren ingurune hurbilean ere, modu kritikoan baloratu ahal izateko.

- Ikasleek, herritarren parte direnez eta aldaketa-eragile izan daitezkeenez, beren ingurunea eralda dezakete, informazioa partekatzen duten bitartekoak, eskura dituzten komunikazio-tresnak eta abar irakurri eta aztertzeke modu berriak ikasiz.

Garapena:

Ohartzen direnean Internet bidezko mezu diskriminatzaileak normalean uste baino ohikoagoak direla, ikasleak jabetuko dira mezu horiek detektatzen eta ezeztatzen ikas dezaketela, “hater” deritzen pertsonen benetako argudioak emanez. Horrela, ikasleak “ziber-aktibista” bihurtuko dira, eta beren eskolatik jokabide arrazistak salatu eta desmuntatzeko komunikazio-tresna berrietako batzuk erabiltzen ikasiko dute.

1. ZEREGINA: Talde bakoitzak mezu arrazista bat detektatuko du sareetan, eta honako informazio hau islatuko du:

- Zer sare sozialetan aurkitu duzue, Twitter, Instagram, Tik Tok...?
- Zein da mezu arrazista?
- “Hater”-ek estereotipo kulturalen bat, gezurren bat edo albiste faltsuren bat erabiltzen dute gorroto arrazistako mezu horiek argudiatzeko. Zeintzuk?
- Nola erantzuten zaio mezu arrazista horri?
- Zer pentsatu zenuten erantzuna irakurri edo ikustean?

- Zer ondorio ditu mezu horrek, zuen ustez, jasotzen duen biktimarentzat? Eta sare sozialen gainerako erabiltzaileentzat?
- Nola uste duzue erantzungo zenioketela mezu horri?

Ondoren, talde bakoitzak **diskurtso alternatiboa** landuko du, datu errealetan oinarrituta, honako hauetan laguntzeko:

- Arrazismoari eta/edo xenofobiari buruzko kontzientzia sortzen.
- Mezu alternatiboak sortzen, gorroto-diskurtso horiei modu eraikitzailean erantzuteko.
- Eduki “kontrainformatiboak” zabaltzen, eta, hala, gorrotoa eragiten duten gezurrak desaktibatzen.
- Arrazismoaren aurkako mugimenduekin zerikusia duten kausak defendatzen.
- Eta abar.

Ondoren, beren diskurtsoa partekatzeko erabiliko duten aplikazioa hautatuko dute (adibidez, TikTok edo antzeko besteren bat), eta, horretarako, ikus-entzunezko edukia landuko dute: memea, bideoa eta abar.

2. ZEREGINA: Bi aukera proposatzen dira:

- Ikastetxean “sareetako gorroto-diskurtsoen aurkako ziber-aktibismoari buruzko erakusketa” antolatzea.
- Inpaktu- eta hedapen-kanpaina online bat antolatzea, ikastetxearen webgunearen eta/edo sare sozialen bidez.

Aurreikusitako iraupena:

- 2 ordu (2 saio).

OHARRA: Ezarritako denbora gutxi gorabeherakoa da. Lanean ari diren ikasleen ikaste-erritmoen, malgutasun instituzionalaren, irakaskuntza-denboren eta abarren arabera egokitzea gomendatzen da.

Laguntzarako materialak:

ZIBER-AKTIBISMORAKO TRESNAK ESKOLAN:

- TikTok ikasgelan: <https://100articulos.com/8-estrategias-para-usar-tiktok-en-el-aula/>
- Hezkuntza-berrikuntza. Memeekin irakatsi: <https://www.evirtualplus.com/innovacion-educativa-ensenar-con-memes/>

ZIBER-AKTIBISMOAREN ADIBIDE BATZUK SAREETAN:

- Umorea erabiltzen duten eduki biralak eta arrazismoaren aurkako jarrera politikoa, lehen pertsonako bizipenek markatua; horrelakoak dira Espainiako tiktoker antirrazistak.: https://www.eldiario.es/tecnologia/antirracismo-espanol-abre-camino-tiktok_1_6114611.html
- Ezagutu Hanan Midan, sareko kmentario arrazistei umore

handiz erantzuten dien neska gazte marokoarra: https://www.lavanguardia.com/cribeo/cultura/20200622/481904162662/conoce-hanan-midan-joven-marroqui-contesta-mucho-humor-comentarios-racistas-tiktok.html?fbclid=IwAR3Nrgffc2xkdu-fr9G-k6W5NheHOxZLry0b_IJEbD-9ti4lg1BhjjSFaWxD8

- Arrazismo eta diskriminazio gehiagorik ez. Arrazismo eta diskriminazio gehiagorik ezarekin zerikusia duten bideo laburrak aurkitu TikTok kanalean. Ikusi honako egile hauen eduki arrakatsua: <https://www.tiktok.com/discover/no-mas-racismo-y-discriminacion?lang=es>

Jarduera ixteko:

Ariketan gertatutakoari buruzko gogoeta kolektiborako espazio bat irekiko da. Hona hemen hausnarketa eta eztabaida sortzen lagundu dezaketen zenbait galdera:

- Zer egin zaizue deigarrien?
- Zer ikasi dugu?
- Zertaz ohartu gara?
- Nola sentitu gara?

